

SAMMANFATTNING:

I det gemensamma projektet LYÖSTRAINI ("träd av ljus" på älvdalsmål) arbetar Anders Jormin, Lena Willemark och Karin Nakagawa med att utifrån japansk klassisk tradition, med Lenas poetiska texter på älvdalsmål och med improvisationens öppna platser som viktigt grundelement, på jämbördiga villkor mötas i en unik musikalisk värld där nya vägar varsamt stakas ut. Ensemblens musik bär en sällsam förnimmelse av historia, samtid och morgondag- i samma klingande andetag...

Karin Nakagawa sprider över världen den tusenåriga ursjäl som bor i den japanska traditionella musiken genom sitt mästerliga uttryck på sin 25-strängade Koto, ett mycket gammalt harp-liknande instrument, sällan hört eller sett utanför Japan.

Uppvuxen i en framstående musikerfamilj blev Karin i sitt hemland mycket tidigt uppmärksammas för sitt virtuosa spel och för sin förmåga att improvisera. Idag arbetar hon gränsöverskridande med musiker från hela världen liksom med teater, dans och andra konstformer.

Karin Nakagawas rötter är dock i den traditionella japanska musiken- sånger om vinden, tonpoem om regn och det välsignade riset. Hon studerade från 12 års ålder för legenden Keiki Nosaka och idag räknas Karin som av de allra främsta artisterna på den 25-strängade konsertkoton - det största av instrumenten i kotofamiljen.

Lena Willemark, med rötterna i Älvdalen, har under många år varit vår klart ledande sångerska och en av våra viktigaste fiolspelare inom svensk folktradition. Hennes stora betydelse för spridning och förståelse av dessa våra rötters musik är svår att överblicka. Otaliga priser och utmärkelser har under åren bekräftat hennes särpräglade konstnärliga djup, internationella renommé- och hennes självklara öppenhet inför nya musikaliska möten.

Anders Jormin är komponist och rikt hyllad kontrabasist med världsrykte inom samtida improvisationsmusik. Tillika professor och hedersdoktor har Anders ett högst internationellt arbetsfält och han är sedan många år en av Skandinavien mest efterfrågade tonkonstnärer.

BESKRIVNING AV PROJEKTET:

Vårt av Statens Musikverk generöst stöttade projekt har sedan start 2012-05-01 förlöpt på ett sätt som överträffat våra förhoppningar. Var och en har vi lärt mycket av varandras traditioner och varandras kunskaper och styrkor som konstnärer. Än mer har vi lyckats inspirera varann att gemensamt, i ett engagerat konstnärligt arbete över lång tid, nå de områden och sfärer där vi upplevt att vi skapat ny och viktig musik tillsammans.

Under vår första längre arbetsperiod 2012 prövade vi dela och lära av varandra kring de specialkunskaper vi alla bär med oss in i LYÖSTRAINI; Lenas folkliga älvdalstradition, Karin Nakagawas klassiska japanska tradition och Anders improvisation och komponerade förlopp. Under fascinerande arbetsdagar växte musiken fram ur det första mötets energier. Vi både improviserade tillsammans, undervisade och utmanade varandra i en krävande men varmt respektfull atmosfär. Många möjligheter och insikter såg dagens ljus när vi gav liv åt de första komponerade utkasterna till musik.

Under sommaren och hösten 2012 utväxlades poesi på Lenas ursprungsdialekt Älvdalsmål, svenska texttolkningar och komponerad musik i ett rikt flöde mellan Anders och Lena. Vi möttes också ett flertal gånger och prövade de kompositioner vi skrivit. Under intensiva arbetsdagar föll en del bort, annat bar god frukt i en mycket levande process. En ny och unik repertoar, i vilken särskilt kotons möjligheter och speltekniker studerats och beaktats, tog klar gestalt. Karin var i detta arbete delaktig på alla de sätt som stod till buds genom internet, filer, etc.

Så möttes vi alla tre för vår andra, omfattande gemensamma arbetsperiod under en tidig januariperiod på Enggårdens (f.d. Hagegården) i Värmland, där vi i ostördhet och fokus arbetade mer eller mindre dygnet runt med musiken. Texter fick liv också i Karins japanska akvareller... Det var en ynnest för oss att få möjlighet till en så koncentrerad och lång arbetsperiod- och vi nådde också i ett djupt utvecklat samspel gott på väg dit vi vill med musiken.. Projektet avslutades med en bejublade konsert i ett fullsatt Rackstadmuseum i Arvika.

Efter ytterligare fördjupande arbetsdagar hemma hos både Lena och Anders for vi så till Japan för två konserter. Att sammanfatta upplevelser och resultat av denna resa är svårt. Att vår publik var djupt berörd av detta konstnärliga möte stod mycket klart. De som redan tidigare tillhörde Lenas och min lyssnarskara i Japan upplevde nya dimensioner, traditionsbevarande kotomästare bugade i uppriktig tacksamhet. Vi kände att vår musik under dessa konserter verkligen rörde vid projektets kanske djupaste ambition: att återerövra konsten att nyfiket LYSSNA.

Så avslutades projektet med en bejublade och i efterhand lysande recenserad konsert på Umeå jazzfestival den 25 oktober. Se recension från USA:s ledande jazztidning, vars försterecensent fanns på plats:

Trio Lyöstraini, a pretty new thing of well-known Swedish singer [Lena Willemark](#), outstanding Swedish bassist [Anders Jormin](#) and Japanese koto player Karin Nakagawa as a new face in the field. The threesome arrived in Umeå directly from a tour in Japan. They went through intriguing musical contrasts gaining amazing flow, brightness and joy. They dug into each others roots and constantly came up with surprising original responses. When Willemark intoned a Northern folk theme, Nakagawa threw in raw koto strums which generated very special palpable qualities. When Nakagawa played a straight harp-like groove Jormin added bending pentatonic singing on his bass. Nakagawa expanded the musical range of the koto in

*extraordinary ways sounding as a kora or Celtic harp sometimes. It was just wonderful how they in the long run began to dance over their commonly created structure ending up in the rare and touching beauty of "Snöfall" ("Falling Snow"). Amazing how open and connected their playing, great listening yielding **real new music!***

(AllaboutJazz on Umeå jazz festival 2013)

Utfall i förhållande till projektets mål:

Vi tycker att vi uppnått alla våra mål. Vi skrev i inledningfasen av vårt projekt om förhoppningen att finna en ny blommande frihet med samtidiga djupa trådar i våra respektive traditioner. Det har vi uppnått- och är djupt tacksamma till projektets finansiärer för den process vi fått genomgå. Vi skrev om förhoppningen att inspirera till kommunikation och nyfikenhet. Här har vi fått rikliga bevis på att engagerade samtal och inspirerade tankegångar vaknat hos många. Vi ville, som en av de viktigaste utgångspunkterna, skriva ny musik för denna ensemble- som med sina utgångspunkter och unika förutsättningar helt saknar föregångare och tradition. Också detta har vi gjort och ser med ödmjuk tillfredsställelse tillbaka på resultatet.

Vår musik har fått väldigt starkt genomslag överallt där vi framfört den. Vi ser goda möjligheter till fortsatt nationell och internationell konsertverksamhet. För det tyska skivbolaget ECM records har vi också gjort en inspelning och avtalat om utgivning 2014 av en CD med musiken vi komponerat och skapat för LYÖSTRAINI.

Vi kan bara hoppas att LYÖSTRAINI, som ett exempel på hur olika konstnärer kan mötas och skapa ny musik som blir till mycket mer än bara summan av dess uppenbara beståndsdelar, kan fungera som inspirerande förebilder för andra inom svenskt musik- och kulturliv. Att vi med detta arbete fungerar som inspirerande katalysator för kollegor som bär på egna tankar om oförmodade och ännu inte existerande konstnärliga möten.

Här bifogas de poem, ursprungligen skrivna på älvdalsmål av Lena Willemark, kring vilka musiken skrivits och skapats. De har också översatts till japanska av Naoka Sakata.

DIKTER LYÖSTRAINI/TREES OF LIGHT

URBANUS

ウルバーヌス (バイキング時代の神)

Urbanus visar sin vrede

ウルバーヌスが激怒を表わしている。

Genom himlar från förr

彼が長い間旅してきた古代の天上を通して。

har han färdats。

Länge

Straffande och tung

厳格に、そして重々しく。

Människan blir liten

人はちいさく、萎縮し、恐れている。

upplöst och rädd

Av längtan hittar hon hem

恋しさの思いによって彼女は家への帰り道を見つける。

ORO

不安

Snön faller

雪が降っている。

Tunga berg

重い山々が

väcker orons fågel

”不安の鳥”を目覚めさす。

Den flyger snabbt

その鳥は速く飛ぶ。

Sorgens väg plogas ny

悲しみの道が新しくつくられた。

DITT ÖGA

あなたの目

Mitt i ditt öga

あなたの眼の真ん中に

kryper jag in

私は這い入る。

Dricker ditt inre

あなたの内、スピリットを

som källvatten

清水のように飲む

Törstig sedan

古来からつづく喉の乾き

urminnes tider

Jag ser dig

私はあなたを見ている

Jag är klädd

私は人生の赤を

i livets röda

身にまとっている

för att värma

私の血で温める為に。

med mitt blod

Älskade

たどり着く為に愛した。

för att nå

Jag ser dig

私はあなたを見ている。

JAG STÅR KVAR

私は愛した。

Jag står kvar där jag lämnade mig

私は、私を去ったところにまだいる。

Jag går vidare som en annan

私は変化し、先に進む。

Ser att jorden finns kvar

地球の存在を見る。

Det gör den

地球は存在している。

Det må jag minnas

そのことを私は覚えていなければならない。

Jag älskade

私は愛した。

VILDA VINDAR

野生の風

Så länge vilda vindar

野生の風が私を押し出す限り。

driver mig ut

Så länge hjärtats fraser

私の心臓が、私の身体の中で歌う限り。

sjunger i min kropp

Så länge modet stormar till havs

勇気が海に嵐を起こす限り

Så länge frågan ställs på nytt

質問が問われ続ける限り。

skall jag vänta

私は待つ。

Så länge träden dansar

木が力強く雨の中で踊る限り。

kraftfullt uti regn

Så länge vinröd mossa

ワインレッドの湿った苔が匂う限り。

fuktigt bär sin doft

Så länge jordelden sprakar sitt ljus

地球の火が火花を散らす限り。

Så länge frågan ställs på nytt

質問が問われ続ける限り。

skall jag vänta

私は待つ。

DRÖM

夢

Så såg jag då

そして突然、私は私が夢に見たものを見た。

det drömda

Skimrande grönt

私の内のきらめく緑

inuti mig

Oåtkomligt

到達不可能な。

Långväga minne

すごく近い遠い思い出

så nära

Dröm är dröm

夢は夢

Skimrande grön

きらめく緑、

och hasselbrun

そしてヘーゼルナッツの茶色.

Dröm är dröm

夢は夢。

LJUSTRÄD

光の木

Jag såg ditt leende

私はあなたの笑顔をずっと前に見た

långt innan

Det rusade före dina steg

それはあなたのステップの前を急いだ。

Som ljuset

音の前に光として。

innan ljudet

Solmättad mun

太陽を十分受けた口が

stakade rågång mitt i mörkret

闇の真ん中の境界線を探した。

Ljusträd till mig

私のための光の木

FRID

平和

Varsamt

赤の下を慎重に。

under rött

Strålande kvinnohjärta

輝く女性の心臓

Fridlyst

絶滅寸前の。

Ljusfrid

光の平和

MINNEN

思い出

Långt inne

深い森の奥で私は

i den djupa skogen

その、そこにあるべきものを歌った

sjöng jag den saknade

Så starkt att bergen skalv

それはとても力強かった故、山が揺れた。

Jag sjöng alla minnen

私は全ての思い出を歌い

och den röda skogen brann

その赤い森は燃えた。

Långt inne

深い箱のその奥で、

bland de djupa valven

私はそこにあるべきものを見た。

såg jag den saknade

Så starkt att mörkt blev ljust

それはとても強かった故、暗闇が光になった。

Jag sjöng alla minnen

私は全ての思い出を歌い

och de djupa valven klang

その深い箱は鳴り響いた。

Långt inne

深い私の内の広大な沈黙の奥で、

i min vidsträckta tystnad

私はそこにあるべきものを耳にした。

hörde jag den saknade

så starkt att kroppen skalv

それはとても力強かった故、身体が震えた。

Jag sjöng alla minnen

私は全ての思い出を歌い

och den stora sorgen brann

その大きな悲しみが焼けた。

BARN-ÄNGLAR

子供の天使たち

Änglar

天使たち

Barn-änglar

子供の天使たち

Möjligheterna kommer med regnbågen

可能性は虹と子供たちから来る

och med barnen

Sjung för oss

私達のために歌って！

så vi får våra hjärtan tillbaka !

私達の心が戻ってくるように。